
Wspomnienia pośmiertne, poświęcone pamięci prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego mgr Tadeusza Gierzyńskiego.

Notatki Płockie 13/3-47, 1-5

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NOTATKI PŁOCKIE

CZASOPISMO
MAZOWSZA
KURPIÓW
I PODLASIA

3/47

TOWARZYSTWO NAUKOWE PŁOCKIE

PŁOCK

1968

Dnia 7 maja 1968 roku zmarł w Warszawie

mgr TADEUSZ GIERZYŃSKI

wybitnie zasłużony Prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego
w latach 1957 – 1968.

**Człowiek nieskazitelnego charakteru, wielkiego serca i umysłu.
Niestrudzony działacz polityczny i społeczny Płocka i Mazowsza.
Wyróżniony szeregiem wysokich odznaczeń państwowych.**

Cześć Jego pamięci!

Wspomnienie pośmiertne, poświęcone pamięci prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego Mgr TADEUSZA GIERZYŃSKIEGO

Tadeusz Michał Gierzyński urodził się dnia 10 września 1905 roku we wsi Przeradz Mały powiatu mławskiego, jako syn Piotra i Leokadii Bronisławy ze Zdziemborskich mał. Gierzyńskich. W latach dziecięcych zamieszkiwał we wsi Studzieniec pow. sierpeckiego, a następnie w Sierpcu, po czym od r. 1914 w Płocku, gdzie po latach pracy nauczycielskiej ojciec jego otrzymał emeryturę. Po ukończeniu kilku oddziałów w prowadzonych przez ojca szkołach w Sierpcu i Płocku, Tadeusz Gierzyński wstąpił do Gimnazjum Męskiego im. Władysława Jagiełły w Płocku, uzyskując świadectwo dojrzałości w r. 1926.

Już w czasach szkolnych wykazywał duże zainteresowanie dla zagadnień społecznych, pełniąc z dużym poczuciem odpowiedzialności różne funkcje w samorządzie szkolnym. Z zamiłowania do nauk społecznych wstąpił w 1926 r. na Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył w 1930 r.

Wskutek trudnych warunków Tadeusz Gierzyński, będąc najstarszym z czworga rodzeństwa, okres studiów poświęcał jednocześnie na pracę zarobkową. Przebywał przez cały czas studiów w Płocku, pracując w redakcji jednego z czasopism płockich i w kancelarii adwokackiej.

Po ukończeniu studiów utrzymywał się z prac dorywczych, głównie w redakcji czasopism płockich. W r. 1931 uzyskał wpis na listę aplikantów sądowych w Sądzie Okręgowym w Płocku i po złożeniu w r. 1933 egzaminu sędziowskiego z wynikiem celującym, otrzymał stanowisko asesora sądowego.

Pełniąc w tym czasie obowiązki sędziego grodzkiego i okręgowego sędziego śledczego w Płocku, Mławie i ponownie w Płocku, Tadeusz Gierzyński dopiero w 1937 r. uzyskał nominację na sędziego grodzkiego w Płocku. W tym charakterze sędził w Sądzie Grodzkim

i brał udział w kompletach sędziowskich w Sądzie Okręgowym oraz pełnił funkcję sędziego śledczego okręgowego.

W ciągu tego całego okresu Tadeusz Gierzyński zaskarbił sobie ogromne uznanie sądownictwa płockiego i mławskiego. Wpłynęły na to nie tylko jego nieprzeciętne zdolności i niezwykła pracowitość i solidność, lecz także zawsze wyróżniająca się postawa nienaganna społecznie i pełna zrozumienia dla ludzi.

Głęboka życzliwość i bardzo koleżeński stosunek do współpracowników zyskały temu pełnemu powściągliwości w sposobie bycia człowiekowi opinię kolegi powszechnie cenionego, lubianego i otaczanego prawdziwym szacunkiem.

Piękny start życiowy Tadeusza Gierzyńskiego w pracy sędziowskiej przerwała wojna. Zmuszony do opuszczenia Płocka w obawie przed represjami hitlerowskimi przeniósł się do Warszawy, gdzie uzyskał wpis na listę adwokatów Rady Adwokackiej w Warszawie i do końca wojny wykonywał w skromnym zresztą zakresie zawód adwokata. Poszukiwany przez Gestapo za działalność patriotyczną ukrywał się przez pewien czas w Warszawie.

W 1940 roku Tadeusz Gierzyński ożenił się z Haliną z Brudzyńskich. Jedyną Jego córką Ewa pracuje jako lekarz medycyny w Warszawie.

Po powstaniu warszawskim Tadeusz Gierzyński znalazł się wraz z rodziną we wsi Liszki pod Krakowem, gdzie szybko i sprawnie zorganizował pomoc dla wysiedlonych z Warszawy, ratując wielu ludzi, będących w trudnej sytuacji życiowej.

W marcu 1945 r. przybył pieszo do Płocka, z którym zawsze był głęboko uczuciowo związany i od razu wziął udział w organizowaniu sądownictwa na terenie Okręgu Płockiego, czemu poświęcił bardzo wiele energii i czasu.

Po przekazaniu zorganizowanego już częściowo Sądu Okręgowego i Powiatowego — przybyłemu do Płocka Prezesowi Sądu, Tadeusz Gierzyński wpisał się na listę adwokatów Izby Warszawskiej i rozpoczął praktykę w Płocku początkowo w kancelarii prywatnej, a od 1952 roku w Zespole Adwokackim. Główną domeną praktyki adwokackiej Zmarłego były wiejskie sprawy spadkowe, w których doszedł do doskonałego znanstwa przedmiotu.

Do roku 1960 Tadeusz Gierzyński pełnił obowiązki radcy prawnego w płockiej energetyce, w Fabryce Maszyn Żniwnych i w Spółdzielni Spożywców „Zgoda”, zyskując sobie we wszystkich placówkach najwyższe uznanie za trafność i szybkość decyzji, zawsze opartej o dobrze zrozumiałe interesy społeczeństwa, pracowników i przedsiębiorstwa.

Jeszcze w kwietniu 1945 r. Tadeusz Gierzyński wstąpił do Stronnictwa Demokratycznego, zakładając oddział Stronnictwa w Płocku i przejawiając niezwykle zaangażowanie w tej pracy. Obejmował on kolejno szereg czynności kierowniczych na terenie miasta i województwa, jako Przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu S. D. Powołany do władz centralnych zajmował stanowisko członka Rady Naczelnej, Centralnego Sądu Partyjnego, Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego, Wiceprzewodniczącego Centralnej Grupy Doradczej Prawniczej Stronnictwa Demokratycznego.

Z ramienia Stronnictwa wszedł Tadeusz Gierzyński do Miejskiej Rady Narodowej w Płocku, w której był radnym przez szereg lat, działając w latach 1945—1950 jako członek Prezydium, a przez okres 3 lat jako Wiceprzewodniczący Miejskiej Rady Narodowej, współpracując w rozwiązywaniu wszystkich ważniejszych ówczesnie problemów miasta. Pracował ponadto ofiarnie i owocnie jako Przewodniczący Komisji Oświaty, a od 1950 r. jako Przewodniczący Komisji Budżetu, Planów i Finansów.

Praca na terenie Stronnictwa Demokratycznego i Miejskiej Rady Narodowej nie wyczerpywała całokształtu działalności płockiej Tadeusza Gierzyńskiego: pełnił on w mieście jeszcze szereg innych funkcji, między innymi w latach 1946—1948 współpracował przy redagowaniu tygodnika „Jedność Mazowiecka”, a od roku 1946 do r. 1955 był członkiem zarządu, a następnie wiceprezesem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej; przewodniczył też w latach 1947—1950 Komisji Rozjemczej przy Ubezpieczalni Społecznej w Płocku.

Ta niezwykła w zakresie i intensywności praca społeczna niestrudzonego działacza nie uległa na terenie Płocka zmniejszeniu z chwilą powołania Go w r. 1947 na stanowisko radnego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie. W Radzie Wojewódzkiej pełnił funkcję przewodniczącego Konwentu Seniorów, a ponadto przewodniczył kolejno Komisjom: Komunikacji, Porządku Publicznego oraz Kultury. Prowadził także Wojewódzką Komisję Wywłaszczeniową. Ogromna w swym zakresie i bardzo wysoko ceniona działalność społeczna Tadeusza Gierzyńskiego była główną przyczyną, dzięki której został on posłem na Sejm w II i III kadencji.

Z uszczerbkiem dla pracy zawodowej oddawał się z niezwykłą pasją działalności parlamentarnej i mimo rozlicznych obowiązków poselskich nie zmniejszył zakresu swej działalności społecznej, pełniąc jeszcze ponadto pracochłonne obowiązki Sekretarza Klubu Poselskiego Stronnictwa Demokratycznego. Również w świecie prawniczym znana była dobrze szeroka działalność Zmarłego, aktywisty Zrzeszenia Prawników Polskich, członka Prezydium tej organizacji oraz członka Warszawskiej Rady Adwokackiej, a w ostatnich latach wiceprezesa Naczelnej Rady Adwokackiej.

Przez szereg lat Tadeusz Gierzyński z dużą intensywnością pracował jako Przewodniczący Oddziału Wojewódzkiego Towarzystwa Szkoły Świeckiej, a ostatnio został członkiem Zarządu Głównego tegoż Towarzystwa.

Rozległe kontakty społeczne i zawodowe wiązały Tadeusza Gierzyńskiego z szerokim światem ludzi różnych środowisk.

Nieprzeciętna osobowość Tadeusza Gierzyńskiego sprawiała, że jego zetknięcia z ludźmi przeradzały się w trwałe i głębokie związki, trudno bowiem było nie docenić zalet serca i umysłu Tadeusza Gierzyńskiego.

Wśród powiązanych z nim ludzi byli wybitni politycy, uczeni, jak nestor medycyny polskiej Marcin Kacprzak, Władysław Broniewski i inni poeci, ludzie czynu, artyści i intelektualisci.

Sfera kontaktów Tadeusza Gierzyńskiego obejmowała także nieznanych, szarych obywateli, którzy darzyli go nie tylko uznaniem, lecz częstokroć serdeczną wdzięcznością za wyświadczone im bez cienia rozgłosu przysługi.

Był to jeszcze jeden krąg działalności społecznej Tadeusza Gierzyńskiego, znany tylko nielicznym z pośród Mu najbliższych.

Osobną kartą w pracy społecznej Zmarłego jest Jego dziesięcioletnia działalność jako Prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Pełniąc funkcję kierownicze i reprezentacyjne Towarzystwa Tadeusz Gierzyński mimo szeregu innych poważnych zadań z wielkim poczuciem obowiązku poświęcał swój cenny czas i siły jego sprawom.

Żywo interesował się nie tylko działalnością organizacyjną i społeczną Towarzystwa, lecz także pracą jego placówek: Biblioteki im. Zielińskich oraz Redakcji Kwartalnika „Notatki Płockie”, często osobiście uczestnicząc w zdobywaniu materiałów i w układaniu konspektów poszczególnych numerów tego czasopisma.

Widząc w Towarzystwie urzeczywistnienie idei pracy naukowej i społecznej związał się z Towarzystwem intelektualnie i uczuciowo. Postawą swoją zjednywał innych dla idei działalności Towarzystwa.

Żywy, pełen koncepcji twórczych intelekt Prezesa przyczynił się do szeregu podjętych przez Towarzystwo cennych inicjatyw. Nacelowana głęboką rozważą i wieloletnim doświadczeniem społeczną działalność Człowieka, cieszącego się powszechnym uznaniem i prestiżem, w istotny sposób przyczyniła się do utrwalenia pozycji Towarzystwa jako placówki naukowej i społecznej zarówno w środowisku płockim, jak i poza nim.

Stawiając z ogromnym taktem i rozwiązując trafnie najistotniejsze problemy Towarzystwa,

Tadeusz Gierzyński zyskał sobie głęboki szacunek, a dzięki swemu pełnemu życzliwości i wyrozumiałości stosunkowi serdeczne uczucia wszystkich, którzy z Nim współpracowali.

Od dwu lat Tadeusz Gierzyński powiązał funkcje Prezesa TNP z funkcją Prezesa nowo powstałego Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, które zorganizował i wprowadził na tory owocnej działalności.

Niezmożona pasja działacza społecznego i kulturalnego znalazła nowy obszar dla realizacji swych twórczych dążeń. Wypowiedzi Prezesa, które pozostały w „Notatkach Płockich” i innych publikacjach, wskazują na głębokość sądów i rzucają światło na patriotyczne i zawsze postępowe drogi myślenia tego niezwyklego Człowieka. Czyny i dzieła Tadeusza Gierzyńskiego zachowają Go w pełni czci pamięci ludzi.

Szereg odznaczeń państwowych: Oficerski i Kawalerski Krzyż Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Zwycięstwa i Wolności, Medal za Zasługi dla Rozwoju miasta Płocka, Złota Odznaka Towarzystwa Szkoły Świeckiej, Złota Odznaka za Zasługi dla Województwa Warszawskiego, Odznaka Tysiąclecia Państwa Polskiego i inne odznaczenia to widomy znak zasług Tadeusza Gierzyńskiego na wszystkich polach Jego działalności dla dobra Płocka, Mazowsza i Kraju.

Abiit non obiit.